

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Бордюженко О.

Національний університет харчових технологій

Роздрібна торгівля товарами — одна з пріоритетних галузей економіки України, що потребує особливої уваги з боку держави та розвивається під впливом низки чинників соціального, правового та економічного характеру. Мінливість цих чинників впливає на тенденції розвитку ринкового середовища та функціонування торговельних підприємств, вимагаючи дієвих підходів для забезпечення ефективного використання їх ресурсного потенціалу. Тому аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку роздрібної торгівлі є вкрай важливим для досягнення стабільних позитивних результатів діяльності роздрібних торговельних підприємств в Україні.

Роздрібна торгівля сьогодні загалом стає однією з галузей та сфер економіки, яка найбільш динамічно розвивається. Останніми роками до фінансово-економічної кризи у сфері торгівлі України відбулись відчутні позитивні зміни. Практично завершився процес приватизації у сфері товарного обігу. Визначилася стійка тенденція до реального зростання обсягу товарного товарообороту, що є свідченням розширення та активізації внутрішнього споживчого ринку. Темпи зростання роздрібногo товарообороту істотно перевищують темпи зростання валового внутрішнього продукту. Існують позитивні зміни в структурі товарообігу.

Одночасно розвитку роздрібно́ї торгівлі притаманна низка недоліків: темпи зростання роздрібногo товарообігу значно відстають від темпів зростання реальних доходів домогосподарств внаслідок погіршення споживчих настроїв; фізична маса товарів не зростає; розвиток роздрібно́ї торгівлі йде нерівномірно як на регіональному, так і за окремими сегментами споживчого ринку.

Лідером за темпами розвитку торговельних мереж в Україні виступає м. Київ, що обумовлено вищим, порівняно з населенням України, рівнем доходів мешканців столиці. За сучасних соціально-економічних умов господарювання, розвиток роздрібно́ї торгівлі України значною мірою залежить від кількості об'єктів роздрібно́ї торгової мережі, форм їх організації та спеціалізації, рівня забезпеченості населення.

Динамічний розвиток торгівлі підтверджується статистичними даними Державного комітету статистики України, з яких видно, що оборот роздрібно́ї торгівлі має тенденцію до зростання. Оборот роздрібно́ї торгівлі України в січні-вересні 2013 року зріс в порівнянних цінах на 16% в порівнянні з січнем-вереснем 2012 року. В номінальному вираженні роздрібно́й товарооборот за дев'ять місяців 2013 року склав 578,2 млрд. грн. [1].

На підставі загального аналізу стану ринку роздрібно́ї торгівлі в Україні можна виділити наступні тенденції його розвитку.

1. Регіональна експансія та глобалізація. Сучасна торгівля характеризується великою фінансовою потужністю, що обумовлює переважно екстенсивний шлях її розвитку, оскільки збільшення обсягів продажів суттєво обмежене колом покупців, враховуючи транспортний та часовий фактор. Саме тому характерною ознакою сучасного етапу розвитку роздрібно́ї торгівлі є постійне збільшення кількості об'єктів, формування торгових мереж спочатку — у межах міста, потім — регіону та країни в цілому.

2. Зміна форматних пріоритетів споживачів. Останніми роками активізувався розвиток невеликих торговельних об'єктів, які розташовані в центральній частині міст і на житлових масивах (формат «магазин біля будинку»). Це пояснюється переважно тим, що великі формати неефективні для щоденних покупок.

3. Посилення уваги до цінової гнучкості. Ціна товару, як відомо, є однією з детермінант успіху роздрібногo торговельного підприємства. Сучасний споживач у своїй поведінці всі більше орієнтується на зниження своїх витрат.

4. Розширення додаткових послуг. Підвищення привабливості магазинів можливе не лише за рахунок цінової політики, а й шляхом збільшення контурів обслуговування, надання покупцям найбільш широкого переліку супутніх послуг. Це обумовлює суттєве зростання значущості сервісної політики в процесі управління діяльністю торговельного підприємства.

5. Підвищення якості товарного асортименту. При формуванні асортименту провідні світові компанії спираються на результати вивчення запитів покупців і враховують новітні тенденції, що притаманні поведінці сучасного покупця.

Отже, можна зробити висновок, що галузь роздрібної торгівлі в Україні є надзвичайно динамічною та розвивається під впливом низки чинників, зокрема купівельної спроможності населення, стану товарозабезпечення, розвитку матеріально-технічної бази, інституціональних перетворень, концентрації та конкуренції. В останні роки структура роздрібно-торгівельної мережі значно покращується, зменшується частка неорганізованої торгівлі, розвивається мережа дискаунтерів та гіпермаркетів, з'являються представники іноземних роздрібних торговельних мереж.

ЛІТЕРАТУРА:

Добуш З.О. Стан і тенденції розвитку роздрібно-торгівлі — детермінанта ефективності її регулювання / З.О. Добуш // Науковий вісник НЛТУ України. — 2013. — №23.1. — 250 с.

Шостак Р.С. Оцінка сучасного стану та розвитку торговельних мереж в Україні / Р.С. Шостак // Економічний простір. — 2011. — №56/2. — 125 с.

Науковий керівник: Ткачук С.В.